

מסורת הש"ס

א [תוספתא פ"ב, 3] יומא יב. ב י"ב פב. ג א [נטות מהי. ד] יומא יב. זכום נג. קח. א [נפי טותא ל. 1] א [שפאר וכן תמפו שכן כליל וכן הוא להדיא בגי' ביומ' וזמנא]. ו [תוס' מ"ש פ"א]. ח [תוספתא איתא ברי' שמעון]. ט [בס"א: תוספת, וכן איתא בהדיא במנחות טז. וילף דמעלין מלח' מתחות המטאים וכו' ודלא מורידין יליף מויקס משה את המשכן וכו' וע"ש בפשטי' וי"ע וכן בשבט כל: כתב רש"י ד"ה מעלין בקדש ואין מורידין קמחלי יליפען לה מנחות פרק שמי האסא, ס [תפנית כו. 1] [תפנית כ. 1]. ט [לעיר של ראש המעמד, דף ג. ג. 1]. ט [ע"צ, 1] לא תעמד: הס' ר"ל למקנה דהתם החילוק הוא בין אית ביה בית דיה או לא ודפסרים ודפסיה שוא לבי' ועי' במהש"ס.

הגהות הב"ח

א) במשנה לוקחין ספרים: ב) רש"י ד"ה תוספתא ובמעמדות והא דהגב' וכו' אפשר דבית הכנסת וכו' נכסין לבתים ולמשכבים היה הממונה כי כל' ועומת ולגן שם נמחק וי"צ פי' לא אשוי עשייות של אשוי מעמד של מתכנסין לעיר של ראש המעמד: א) בא"ד ואפליא הוה שפעמד דה' כ"ב וספר ההתחלה ונשאר זה הלשון: הלא בניבורים דמתכנסין לעיר של ראש המעמד ולגן ברחובה של עיר קמריי הלא דהוי מתפללין כגור ברחובה של עיר בלחון הימני שחי' לנין של אשוי וכל עגללה היה עפע תחת כשהו אפסי' לני' ממש ין שהן משום קדושה ולא דמי ללא קדמקן לקמן בדרך דף י"ז א' הכי קדשמיטו לכוולא כיוולי דנרעידע דהתם בהתפלל ביומי דעין כ"ע מורו דלון שו משום קדושה: ו) ד"ה אני לא וכו' ובתי מדרשות כזה מוטבאין שכל מתי: ו) ד"ה ומה היה וכו' אולס והכל ובית קדשי הקדשים שהוא לצד מערב עששו בשאר נתינים מקום המנוח וכו' בלומה הרצועה אלא קרן מדרחית דרומית מקום היסוד: ו) ד"ה לא שני וכו' בית הכנסת בקדושתו ומוד וכו' מנהיג ספרים בקדושתו אלא שלל מכרי' שבעה הטובים: ו) תוס' ד"ה ורעוה וכו' של טורף שהוא בנימין:

מוסף רש"י

סתומתאה. עי' רש"י לעיל ג. וזכורות ג. ואין ירושלים מיטבא בנגעים. שאין אחזה להם. קסבר לא נתחלקה לשבט יהודה ובנימין אלא כל השבטין שאין בה (ויחא יב. 1). אבא לא שמעתי. קסבר נתחלקה לשבטים. אלא מקום מקדש בלבד. ששקנה דוד את גורן מלחורו היטין. גבה הכסף. מכל שנט ושפט כדלמריק כספרי ובשחיטת קדשים (שם). במאי קמפילגי. ר' יהודה ורענן (שם). הרי הבית השלכות וההיבנות. גז המורח רחב הר הבית עומת גמיס כולה ועומת ישראל כולה, וי"א אמה של מקום רגלי דריסת ההגהים להלן מרגלי ישראל וסם המנוח מתחיל משם ולמעבר בחלקו של בנימין. אלא

בני העיר פרק רביעי מגילה

לוקחין ספרים. נביאים וכתובים: **אבל מכרו תורה** כו'. שמעלין בקדש ולא מורידין. תוספתא^(א) מעלין בקדש דכתיב ויקס משה את המשכן (שמות מ) כללאל עשה ומשה מורידים דכתיב את מחמות המטאים רקועי פחים כפוי למזבח כי הקריבוס לפני ה' ויקדשו וגו' (במדבר ו)

כיוון שהוקדשו הוקדשו^(ב) עד כאן: **וכן במסוריהן**. מכרו ספרים ולקחו ממקלט הדמים תורה לא יקחו מן המותר דבר שקדושתו פחותה: **גב' זו דברי ר' מנחם כו'**. כהד"א אמרין בתוספתא דמגילה (פ"ג) דהוא אמרה: **הואיל והעם מתפללים זו בענינים ובמעמדות**. דתמן במסכת תעניות (דף טו.) עברו אלו ולא נענו מוואיצין את החיצה לרחובה של עיר. תוספתא^(ב) ובמעמדות^(א) (תני) מתכנסין צעריהן וקורין צמעה צראשית ותיא' בגמרא^א אשוי מעמד נכנסין לבית הכנסת ויושבין ארבע תעניות בשבת אפשר בית הכנסת היה להם קבוע ברחובה של עיר ומתכנסין שם המעמד כולו דרך שעיני בניבורים (פ"ג משנה ג) כל העיירות שצמעמד מתכנסין^ט לעיירות של מעמד ולגין ברחובה של עיר ולא היו נכנסין לבתים ולגין שם והיה הממונה אומר קומו ועלה ליון אל ה' אלהינו הלא למדת כיוס עיירות ברחוב היתה ואקריא היו שפעמד א) הוה לינו חוזר חלילה עד חצי שנה ובתלמידי רבינו ילחמ' הלוי מלחאי * ובמעמדות לא גרסינן ומפרש שלא היתה תפלתן ברחוב עד כאן: **אקריא צעלמא**. בית מדר: לא שנו. דיכולין למכור את הכנסת אלא של כפרין: **אבל של כרכין**. הוה להו בתי כנסיות דרבים והכל פעליהן ואין בני העיר לבדם צעלים להם: **טורסיים**.

* **זורפי נחושת: ואין ירושלים מטמאה נגעים**. דלאא אחזה היא כדלמרי' לקמן. דקסברא ליה להאי מנא לא נתחלקה ירושלים לשבטים ולא נפלה בגורל לא ליהודה ולא לבנימין: **אני לא שמעתי**. שלא יהא מיטמא אלא מקום מקדש כללד בשום דבית של קודש הוא וגבי נגעים וכו' אשר לו הבית (ויקרא יד) בנינן כלל ירושלים מיטמא בנגעים דסבר נתחלקה לשבטים ואחזתמס קרינא ליה. קמי מיהא לרבי יהודה דאית ליה נתחלקה לא שנו אלא מקום מקדש אלא בתי כנסיות וכו' וי"א שנו אלא מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אבל מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אפילו למישתא

מה שיש שם פניו קרוי הר הבית ומה שיש שם ישראל ראשין ליכנס לפנים מה השער ואחריהם ללד מערב לעזרת הכניס י"א אמה שצין דריסת רגלי ישראל למזבח הכיזין: **ומה היה בחלקו של בנימין אולס** (ויקרא יד) בנינן כלל ירושלים אמה שלא פירש של מי הוא חוזר ופירש רצועה יואלה כו' לימדך כאן רצועה זו לבדה ליהודה אבל כפוונו של מוצח ורדמונו ומערבו של בנימין. ובמסכת זכום^ט אמרין שאין ליהודה בלומה אולס נתחלקה אמה נגמרת, אלא שללד קרן מורחית לפנים היה

שפשוף כמו נזיר חופף ומפספס (מיר דף מג.) **אושפיזין**. שהיה ארון בחלקו: **והאי סנא סצר כו'**. והיינו תנאי דלמרחן לעיל: **אין משכירין**. צעלי בתים את בתיהם לעולי רגלים אלא בתים נומנין ונכנסין לתוכן: **עורות קדשים**. תודה ושלמים שהעורות לצעלים: **גולפא**. קנקן של חרס ששחמם זו: **ומשפא**. אס שחט בהמה: **לא שנו**. דאין מורדיין דמים מקדושתן * **ובית הכנסת** ו) כחשיבותו עומד אף ציד לוקח דומיא דספרים לוקח בהן ס"ת והלה מנהיג ספרים כהוייתן: **אלא שלא מכרו**. הטובים צראות העם. [אלא אס מכרו וכו'] פקעה קדושה מן החפץ ומן הדמים ומותר לעשות מהן כל ראונו. והיינו דבעא מניה רבינא מרב אשוי על מילא דבי כנישתא^א מהו למיורעה אלמא במכר כל דהו הבית והמעות בקדושהייהו קיימי: ^(א) רבא פליגי, תנא קמא סבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים, ואינא אחזה ליפכין אינא מטמאה. ור' יהודה סבר נתחלקה ואחזתהם היא, וזולתו מקום מקודש. ובי וני תנאי מה היה בחלקו של יהודה הר הבית לשבות ועזרות, מה בחלקו של בנימין כו', האי תנא סבר נתחלקה וחלק ליהודה ובנימין היא. והאי תנא סבר לא נתחלקה. דתניא אין משכירין בתים בירושלם לפי שאין שלהן כו'. אמר אבוי שמע מיה דרך ארץ להניח אכסניי לבעל הבית הקנקן שהיה בו הין ושתאו, והעור של כבש ששחט ואכלו. אמר רבא לא שנו. מכרו רחוב לוקחין בדמים בית הכנסת כן וכו', אמר אס לא מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר. אבל אם מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר, אפי' שועלי רגלים שומטין ואוכלין שם (שם). גולפא. קנקן של חרס, ומשכא. עור בהמה שאור שחט ואוכל בבית בעל הבית (שם).

בני העיר פרק רביעי מגילה

כו.

כיון דמעלמא קאתו דא. נראה לפרש הכי כיון שרוב בני אדם רגילים ללכת שם להתפלל אף על פי שאין נותנים כלום בצנינו מכל מקום כיון לדעת אותן רבים נעשה חמורה קדושתו ואין יכולין למוכרו ועוד יש לפרש כיון שרבים נותנים בצנינו ובשאר כרכיו ובסמוך נמי דקאמר רב אשי דלעתמא דדידי קאלתו היינו ממה שנותנים זו לעשות ראונו:

ואמאי והא דברכים יניהו. משמע דסבירא ליה למקשן דכיון דלא מידבני דאין להן ליטמא בנגעים משום דלא מיקרי אחזתמס וגם לא קרינן ציה אשר לו הבית וקשה דהא צפ"ק דיומא (דף יא.) מחייב ר"מ בית הכנסת של כרכים במוחה וגם מוקי צרייתא דהתם דקאמר דבית הכנסת מיטמא בנגעים כוומיה ועוד קשה אלמאי נקט של כרכים דהא (ר"מ) ט לא מפליג התם צין של כרכים לשל כפרים לענין נגעים ומוחה ויש לומר דדולי המקשן טעה בתרמי מדרא דאין חילוק צין כרכים לשל כפרים דמקסיק התם לרצנן דר"מ דייינו ר' יהודה וגם טעה בהא דלע"ג דלא מידבני יש להן ליטמא בנגעים לרבי מאיר: **ורצועה** יוצאה מחלק יהודה דלחץ בנימין ובה היה מוצב בנוי. קשה דהא צפרק איהו מקומן (וזכום דף ג.) אמר דצקן דרומית מזרחית לא היה יסוד שלל היה יסוד חלקו של טורף (י) בנימין דכתיב בנימין וזכ יטורף (בראשית מט) אלמא שכל המנוח צנוי בחלקו של בנימין וי"ל אותו קן דרומית מזרחית שלא היה בו יסוד שהיה בחלק יהודה על זה היה מוטער בנימין לבולעה כדי שיהא כל המנוח בחלקו: **אף א המצות**. פירש הר"ר יוסף דסבירא ליה דמיון שהקדקע מקום המנוח לא היה מיוחד לצעלים לא היה כח צידם להסמירם שירות שלה ומכל מקום מחמת מטלטליהם היו נוטלין עורות הקדשים:

אוגרה

בנימין ובה מוצב בנוי והיה בנימין הצדיק מצטער עליה בכל יום לבושה שנאמר בחופף עליו כל היום ^(א) לפיכך ובה בנימין ונעשה אושפיזין לשכינה ^(ב) והאי תנא סבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים דתניא ^(ג) ואין משכירים בתים בירושלים מפני שאין שלהן ר"א ^(ד) (בר צדוק) אומר אף לא מצות לפיכך עורות קדשים בעלי אושפיזין נומלין אותן בזרוע אמר אבוי ש"מ אורח ארעא למישבק אינש גולפא ומשכא באושפיזיה אמר רבא וי"א שנו אלא שלא מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אבל מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אפילו למישתא

רבים היא, כיון דאדעתא דידי אתו אי בעינא מצינא מובזגא לה. ובנסת של טרסיים בירושלים שקנא ר' אליצור בן עזריה הם עשאוה לעצמם ולא מסרה לרבים, לפיכך מכרהו. ובנסת של כרכין אין מוכרין לפי שאינה שלהן, והתניא [אחזתמס] מטמא בנגעים ואין ירושלים מטמאה בנגעים. אמר ר' יהודה אני לא שמעתי שאין מטמא בנגעים אלא בית המקדש, הא בתי כנסיות יירושלם מיטמאין, אמאי והא דברכים יניהו. ופרקינן אימא לא שמעתי אלא מקום מקודש ואפילו בתי כנסיות במשפט. במאי פליגי, תנא קמא סבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים, ואינא אחזה ליפכין אינא מטמאה. ור' יהודה סבר נתחלקה ואחזתהם היא, וזולתו מקום מקודש. ובי וני תנאי מה היה בחלקו של יהודה הר הבית לשבות ועזרות, מה בחלקו של בנימין כו', האי תנא סבר נתחלקה וחלק ליהודה ובנימין היא. והאי תנא סבר לא נתחלקה. דתניא אין משכירין בתים בירושלם לפי שאין שלהן כו'. אמר אבוי שמע מיה דרך ארץ להניח אכסניי לבעל הבית הקנקן שהיה בו הין ושתאו, והעור של כבש ששחט ואכלו. אמר רבא לא שנו. מכרו רחוב לוקחין בדמים בית הכנסת כן וכו', אמר אס לא מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר. אבל אם מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר, אפי' שועלי רגלים שומטין ואוכלין שם (שם). גולפא. קנקן של חרס, ומשכא. עור בהמה שאור שחט ואוכל בבית בעל הבית (שם).

רבים היא, כיון דאדעתא דידי אתו אי בעינא מצינא מובזגא לה. ובנסת של טרסיים בירושלים שקנא ר' אליצור בן עזריה הם עשאוה לעצמם ולא מסרה לרבים, לפיכך מכרהו. ובנסת של כרכין אין מוכרין לפי שאינה שלהן, והתניא [אחזתמס] מטמא בנגעים ואין ירושלים מטמאה בנגעים. אמר ר' יהודה אני לא שמעתי שאין מטמא בנגעים אלא בית המקדש, הא בתי כנסיות יירושלם מיטמאין, אמאי והא דברכים יניהו. ופרקינן אימא לא שמעתי אלא מקום מקודש ואפילו בתי כנסיות במשפט. במאי פליגי, תנא קמא סבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים, ואינא אחזה ליפכין אינא מטמאה. ור' יהודה סבר נתחלקה ואחזתהם היא, וזולתו מקום מקודש. ובי וני תנאי מה היה בחלקו של יהודה הר הבית לשבות ועזרות, מה בחלקו של בנימין כו', האי תנא סבר נתחלקה וחלק ליהודה ובנימין היא. והאי תנא סבר לא נתחלקה. דתניא אין משכירין בתים בירושלם לפי שאין שלהן כו'. אמר אבוי שמע מיה דרך ארץ להניח אכסניי לבעל הבית הקנקן שהיה בו הין ושתאו, והעור של כבש ששחט ואכלו. אמר רבא לא שנו. מכרו רחוב לוקחין בדמים בית הכנסת כן וכו', אמר אס לא מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר. אבל אם מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר, אפי' שועלי רגלים שומטין ואוכלין שם (שם). גולפא. קנקן של חרס, ומשכא. עור בהמה שאור שחט ואוכל בבית בעל הבית (שם).

א) נראה דלא ידעי ר"ע היא אלא ר"ה מנחם כרי"ה וכו'.

עין משפט

נר מצוה

ב א מיי פ"א מהל' תפלה הלכה כל טוש"ע א"ח פי' קנז פ"א:
ג ב מיי שם הל' מן טוש"ע שם פי' קנז סעף ז:
ג א מיי שם הלכה יט טוש"ע שם:

ד ד מיי פ"ד מהל' תומאת צרעת הלכה יא ופי"ו מהלכות בית המדרה הלכה די:
ה ה מיי שם ופי"ט מהל' רוחא הלכה ד:

ו ו מיי פ"ו מהלכות בית המדרה הל' די:
ז ז מיי פ"א מהלכות תפלה הלכה י טוש"ע א"ח פי' קנז סעף ז:

תורה אור השלם

1. בי תבאוי אל ארץ בגען אשר אני נתן לכם לאאזה ונתתיו בגע צרעת בבית ארץ אבותכם:
ויקרא יד יד
2. לבגינון אמר ידיד יושבן לבטח עליו חופץ עליו כל היום וכן כתפיו ששן:
דברים לג יב

גליון הש"ס

רש"י ד"ה תוספתא ובמסמדות וכו'. ובמעמדות לא גרסינן בתי' הרמב"ן צ"ב ונתתיו בגע צרעת בבית ארץ אבותכם:
ויקרא יד יד
2. לבגינון אמר ידיד יושבן לבטח עליו חופץ עליו כל היום וכן כתפיו ששן:
דברים לג יב

קדושמה קאי ואע"י:

רבינו חננאל

פרק שלישי: בני העיר בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין דמיים בית הכנסת עיר. אוקינאמא לר' מנחם ברי' כו'. סתימתאה, דסבר דהואיל והעם מתפללין בה בתעניות ובמעמדות יש בה קדושה. אבל חכמים אומרים אקריא בעלמא הוא, הרחוב אין בו משום קדושה. פי' דבירי ר' פלוני קדושה. זו המשנה אף על פי שהיא חתם משנה, אינא לר' מאיר כדקיימא לן סתם משנה ר' מאיר היא, אלא [א]לא [ב]לר' עקיבא היא א' לר' מנחם ברי' יוסי היא זו המשנה והיא שנויה סתם.

ולא כל דבריהן של חכמים הללו בכל המשנה סתומין הן, אלא המשניות שהוכיחום בלבד. **[פיסקא]** בית הכנסת לוקחין תיבה. אוקינאמא בכנסת של כפרים, אבל כנסת של כרכים לא מובדגא משום שהיא של רבים. אמר רב אשי כשנאח דמאח מחסיא אפי"ג דמעלמא קא אתו לה ושל

בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין דמיים בית הכנסת עיר. אוקינאמא לר' מנחם ברי' כו'. סתימתאה, דסבר דהואיל והעם מתפללין בה בתעניות ובמעמדות יש בה קדושה. אבל חכמים אומרים אקריא בעלמא הוא, הרחוב אין בו משום קדושה. פי' דבירי ר' פלוני קדושה. זו המשנה אף על פי שהיא חתם משנה, אינא לר' מאיר כדקיימא לן סתם משנה ר' מאיר היא, אלא [א]לא [ב]לר' עקיבא היא א' לר' מנחם ברי' יוסי היא זו המשנה והיא שנויה סתם. ולא כל דבריהן של חכמים הללו בכל המשנה סתומין הן, אלא המשניות שהוכיחום בלבד. **[פיסקא]** בית הכנסת לוקחין תיבה. אוקינאמא בכנסת של כפרים, אבל כנסת של כרכים לא מובדגא משום שהיא של רבים. אמר רב אשי כשנאח דמאח מחסיא אפי"ג דמעלמא קא אתו לה ושל

א) נראה דלא ידעי ר"ע היא אלא ר"ה מנחם כרי"ה וכו'.